

LÁHKA 2000-04-14 nr 31: Láhka mo gieđahallat persondieđuid (persondiehtoláhka).

DÁHTON:	LOV-2000-04-14-31
DEPARTEMEANTA:	JD (Justiisa- ja gearggusvuoda-departemeanta)
ALMMUHUVVON:	2000:s 8. gihpa
FÁPMUIBOAHTIN:	2001-01-01
MADIMUŠ	
RIEVDADUVVON:	LÁHKA-2012-04-20-18
RIEVDADA:	LÁHKA-1978-06-09-48
SYS-KODA:	C22, D02
EALÁHUSKODA:	9121
OANEHIS TIHTTEL:	Persondiehtoláhka – pdiehtol.

SISDOALLU

Láhka mo gieđahallat persondieđuid (persondiehtoláhka).

Kapihttal I. Lága ulbmil ja doaibmaguovlu

- § 1. Lága ulbmil
- § 2. Definišuvnnat
- § 3. Áššálaš doaibmaguovlu
- § 4. Geográfalaš doaibmaguovlu
- § 5. Oktavuohta eará lágaide
- § 6. Oktavuohta lágas mearriduvvon geahččanlohpaí eará lágaid vuodul
- § 7. Oktavuohta sátnefridjvuhtii

Kapihttal II. Dábálaš njuolggadusat mo gieđahallat persondieđuid

- § 8. Eavttut gieđahallat persondieđuid
- § 9. Hearkkes persondieđuid gieđahallan
- § 10. Ráŋggáštusduomuid registtar
- § 11. Vuodđogáibádusat gieđahallat persondieđuid
- § 12. Riegádannumara jna. geavaheapmi
- § 13. Diehtujuohkinsihkarvuolta
- § 14. Siskáldasdárkkisteapmi
- § 15. Diehtogieđahalli ráđđejupmi persondieđuid ektui
- § 16. Áigemearri vástidit oktavuodaváldimiid diehtujuohkima birra jna.
- § 17. *Máksin*

Kapihttal III. Diehtujuohkin mo gieđahallat persondieđuid

- § 18. Geahččanlohpi
- § 19. Dieđihangeatnegasvuolta go čohkke registrerejuvvon olbmo dieđuid
- § 20. Dieđihangeatnegasvuolta go čohkke dieđuid earáin go registrerejuvvon olbmos
- § 21. Dieđihangeatnegasvuolta go geavaha personprofiillaid

§ 22. Vuoigatvuohta dieđuide automatiserejuvvon mearrádusain

§ 23. Spiehkastat diehtujuohkinvuoigatvuođas

§ 24. Mo dieđuid galgá addit

Kapihttal IV. Registrerejuvvon olbmo eará vuoigatvuođat

§ 25. Vuoigatvuohta gáibidit manuála giedahallama

§ 26. (Fámohuhtton lágas ođđaj. 9.b. 2009 nr. 2 (fápmuibohtán geas. 1.b. 2009 res. ođđaj. 9.b. 2009 nr. 7 vuodul))

§ 27. Váilevaš persondieđuid divvumat

§ 28. Gielddus vurkkodit dárbbášmeahttun persondieđuid

Kapihttal V. Persondieđuid sirdin olgoriikii

§ 29. Vuodđoeavttut

§ 30. Spiehkastagat

Kapihttal VI. Dieđihan- ja doaimmageatnegasvuohta

§ 31. Dieđihangeatnegasvuohta

§ 32. Dieđu sisdoallu

§ 33. Doaimmalohpegeatnegasvuohta

§ 34. Mearrádus galgá go addit doaimmalobi

§ 35. Doaimmalobi eavttut

Kapihttal VII. Kámeragoziheapmi

§ 36. Definišuvdna

§ 37. Kámeragoziheami dábálaš eavttut

§ 38. Lassieavttut go goziheapmi báikki gos dihto olbmot johtet dávjá

§ 38a. Lassieavttut go goziha párkkaid, sáttogáttiid ja sullasaš vuoinjastanguovlluid gosa almmolašvuohta beassá

§ 39. Lassieavttut go juohká kámeragoziheami báddemiid

§ 40. Lassieavttut ahte dieđiha goziheami birra

§ 41. Láhkaásahusat

Kapihttal VIII. Bearráigeahčču ja ránggáštusat

§ 42. Diehtobearráigeahču organiseren ja barggut

§ 43. Personsuodjaluslávdegotti organiseren ja barggut

§ 44. Bearráigeahččieiseválddiid beassan dieđuide

§ 45. Bearráigeahččieiseválddiid jávohisvuodageasku

§ 46. Láhkarihkkundivat. Gohččun rievdadit dahje heaittihit lobihis daguid

§ 47. Bággosáhku

§ 47a. Ruovttoluottamávssu gáibádusaid, láhkarihkkundivada ja bággosáhku bearran

§ 48. Ránggáštus

§ 49. Buhtadas

Kapihttal IX. Fápmuibidjan. Gaskaboddosaš njuolggadusat. Rievdadusat eará lágain

§ 50. Fápmuibidjan

§ 51. Gaskaboddosaš njuolggadusat

§ 52. Rievdadusat eará lágain

Láhka mo giedahallat persondieđuid (persondiehtoláhka).

Kapihttal I. Lága ulbmil ja doaibmaguovlu

§ 1. Lága ulbmil

Dán lága ulbmilin lea suddjet ovttaskasolbmo personsuodjalusa rihkkuma vuostá persondieđuid gieđahaladettiin.

Láhka galgá váikkuhit dasa ahte persondieđuid gieđahallet vuodđopersonsuodjalusdeasttaid mielde, dása gullá dárbu persovnnalaš integritehtii, priváhtaeallima ráfái ja persondieđuid doarvái buori kvalitehtii.

§ 2. Definišuvnnat

Dán lágas ádde:

- 1) persondieđuid ná: dieđut ja árvvoštallamat maid sáhhtá čatnat ovttaskasolbmui,
- 2) persondieđuid gieđahallama ná: persondieđuid buotlágan atnin, nugo omd. čohkken, registreren, buohtastahttin, vurken ja juohkin dahje dáid vugiid buohtalas atnin,
- 3) personregistara ná: registarat, logahallamat jna. mat leat systemáhtalaččat vurkejuvvon nu, ahte ovttaskasolbmo dieđuid sáhhtá gávdnat fas,
- 4) gieđahallanovddasvástideaddji ná: son guhte mearrida persondieđuid gieđahallama ulbmila, ja makkár reaidduid galgá geavahit,
- 5) diehtogieđahalli ná: son guhte gieđahallá persondieđuid gieđahallanovddasvástideaddji namas,
- 6) registrerejuvvon ná: son geasa persondieđuid sáhhtá čatnat,
- 7) miehtama ná: registrerejuvvon olbmo eaktodáhtolaš, čielga ja dieđihuvvon duođaštus ahte son dohkkeha iežas dieđuid gieđahallama,
- 8) hearkkes persondieđuid ná: dieđut
 - a) nálálaš dahje čearddalaš duogáža birra, dahje politihkalaš, filosofalaš dahje oskkolaš oainnu birra,
 - b) ahte olmмоš lea vihkkujuvvon, áššáiduhhton, áššáskuhtton dahje dubmejuvvon ránggáštusvuloš dagu ovddas,
 - c) dearvvašvuodabeliid birra,
 - d) seksuála beliid birra,
 - e) fágaservviid miellahttovuođa birra.

§ 3. Áššálaš doaibmaguovlu

Láhka gusto

- a) persondieđuid gieđahallamii mii ollásit dahje belohakkii dáhpáhuvvá elektrovnnalaš veahkkeneavvuiguin,
- b) persondieđuid eará gieđahallamii go dát leat personregistaris dahje galget dohko ja
- c) buotlágan kámeragoziheami, nugo dát leat definerejuvvon § 36 vuosttaš lađđasis.

Láhka ii gusto persondieđuid gieđahallamii maid ovttaskasolmmoš dahká čielga persovnnalaš dahje eará priváhta ulbmiliid geažil.

Gonagas sáhtá ráhkadit lánkaásahusa dasa ahte lánka dahje oassi das ii galgga gustot dihto ásahusaide ja áššesurggiide.

Gonagas sáhtá ráhkadit lánkaásahusa persondieđuid sierra gieđahallanvugiid várás, ja sierra doaimmaid ja surggiid persondieđuid gieđahallama várás. Persondieđuid gieđahallama várás kredihttadiehtodoaimma oktavuodas sáhtá lánkaásahusas mearriduvvot ee. makkár dieđuid sáhtá gieđahallat, makkár gálduin persondieđuid sáhtá viežžat, geaidda kredihttadieđuid sáhtá addit ja mo galgá addit, kredihttamearkkašumiid sihkkun ja jávohisvuodageasku kredihttadiehtodoaimmahaga bargiide. Sáhtá maiddáid bidjat njuolggadusaid dasa ahte lánka dahje muhtun mearrádusat addon lágas dahje dan mielde, galgá gustot earáid go ovttaskasolbmo kredihttadieđuid gieđahallamii.

Rievdaduvvon lágain ođđaj. 9.b. 2009 nr. 3, cuoŋ. 20.b. 2012 nr. 18 (fápmuiboahán cuoŋ. 20.b. 2012. res. cuoŋ. 20.b. 2012 nr. 335 vuodul).

§ 4. Geográfalaš doaimmaguovlu

Láhka gusto gieđahallanovddasvástideddjiide geat doibmet Norggas. Gonagas sáhtá lánkaásahusas mearridit ahte lánka ollásit dahje belohakkii galgá gustot Svalbárdii ja Jan Mayenii, ja mearridit sierra njuolggadusaid dáid guovlluid persondieđuid gieđahallama várás.

Láhka gusto maiddáid gieđahallanovddasvástideddjiide geat leat stáhtain EEO-guovllu olggobealde jus gieđahallanovddasvástideaddji geavaha veahkkeneavvuid Norggas. Dát almmatge ii gusto jus veahkkeneavvuid geavaha dušše sirdit persondieđuid Norgga bokte.

Nuppi lađđasa namuhuvvon gieđahallanovddasvástideddjiin galgá leat ovddasteaddji Norggas. Mearrádusat mat gustojit gieđahallanovddasvástideaddjai, gustojit maiddáid ovddasteaddjai.

§ 5. Oktavuohtha eará lágaid

Lága mearrádusat gustojit persondieđuid gieđahallamii jus eará ii leat mearriduvvon sierra lágas mii mudde gieđahallanvuogi.

§ 6. Oktavuohtha lágas mearriduvvon geahččanlohpaí eará lágaid vuodul

Láhka ii ráddje almmolašvuodálága ja hálddašanlága geahččanlobi, iige eará

persondieđuid lágas mearriduvvon geahččanlobi.

Jus eará lágas mearriduvvon geahččanlohpi addá vejolašvuođa oažžut eanet dieđuid go dát láhka, de galgá gieđahallanovddasvástideaddji gohčokeahtá bagadit vuoigatvuođa bivdit dákkár geahččama.

Rievdaduvvon lágas mies. 19.b. 2006 nr. 16 (fápmuiboahhtin ođđaj. 1.b. 2009 res. golg. 17.b. 2008 nr. 1118 vuođu).

§ 7. Oktavuohta sátnefridjavuhtii

Go gieđahallá persondieđuid duššefal dáiddalaš, girjjálaš dahje journalisttalaš ulbmiliid geažil, de leat fámus dušše mearrádusat §§ 13 rájes 15 rádjai, §§ 36 rájes 41 rádjai, vrd. kapihttal VII.

Rievdaduvvon lágas cuoŋ. 20.b. 2012 nr. 18 (fápmuiboahhtán cuoŋ. 20.b. 2012 res. cuoŋ. 20.b. 2012 nr. 335 vuođu).

Kapihttal II. Dábálaš njuolggadusat mo gieđahallat persondieđuid

§ 8. Eavttut gieđahallat persondieđuid

Persondieđuid (vrd. § 2 nr. 1) sáhtá dušše gieđahallat jus registrerejuvvon olmmoš lea miehtan dasa, dahje jus lea mearriduvvon lágas ahte dákkár gieđahallan lea vejolaš, dahje jus gieđahallan lea dárbblaš

- a) ollašuhttit šiehtadusa registrerejuvvon olbmui, dahje čađahit registrerejuvvon olbmo sávvan doaimma ovdal go dákkár šiehtadusa dahká,
- b) ollašuhttit gieđahallanovddasvástideaddji rievttálaš geatnegasvuođa,
- c) áimmahuššat registrerejuvvon olbmo vitála beroštumiid,
- d) čađahit almmolašvuhtii guoskevaš doaimma,
- e) doaimmahit almmolaš válldi, dahje
- f) vai gieđahallanovddasvástideaddji dahje goalmmátolbmot geaidda dieđut addojit, sáhttet áimmahuššat vuoigaduvvon beroštumiid, ja registrerejuvvon olbmo personsuodjalusa deasta ii leat stuorát go dát beroštupmi.

§ 9. Hearkkes persondieđuid gieđahallan

Hearkkes persondieđuid (vrd. § 2 nr. 8) sáhtá dušše gieđahallat jus gieđahallan deavdá ovttá § 8. eavttu ja

- a) registrerejuvvon olmmoš miehtá gieđahallamii,
- b) lea mearriduvvon lágas ahte dákkár gieđahallama lea lohpi, dahkat
- c) gieđahallan lea dárbblaš suddjet olbmo vitála beroštumiid, ja registrerejuvvon olmmoš ii sáhte miehtat,
- d) gieđahallojit duššefal dieđut, maid registrerejuvvon olmmoš ieš eaktodáhtolaš lea almmuhan,

- e) gieđahallan lea dárbbášlaš mearridit, dahkat gustovažžan dahje bealuštit riektegáibádusa,
- f) gieđahallan lea dárbbášlaš vai gieđahallanovddasvástideaddji sáhtá doaimmahit iežas bargorievttálaš geatnegasvuodaid dahje vuoigatvuodaid,
- g) gieđahallan lea dárbbášlaš eastadeaddji dávdadálkkodeapmái, medisiinnalaš diagnosii, buohccedikšumii dahje buohccigieđahallamii dahje dearvvašvuodabálvalusaid hálddašeapmái, ja dieđuid gieđahallet dearvvašvuodabargit, geain lea jávohisvuodageasku, dahje
- h) gieđahallan lea dárbbášlaš historjjálaš, statistihkalaš dahje dieđalaš ulbmiliidda, ja servodaga beroštumit gieđahallama ektui čielgasit leat stuorát go váivvádusa maid gieđahallan sáhtá mielddisbuktit ovttaskasolbmui.

Ideála lihtut ja vuodđudusat sáhttet gieđahallat hearkkes persondieđuid iežaset doaimma rámmaid siskkobealde, vaikko vel gieđahallan ii deavdde ovttá eavttu vuosttaš lađđasa a–h-bustávain. Gieđahallan sáhtá sisdoallat dušše dieđuid miellahtuid ja persovnnaid birra, geat lihtu ja vuodđudusa ulbmila dihtii eaktodáhtolaččat gulahallet dainna dájvja, ja dušše dieđuid mat čohkkejuvvojit dán gulahallama bokte. Persondieđuid ii sáhte addit almmá registrerejuvvon olbmo miehtama haga.

Diehtobearráigeahčču sáhtá mearridit ahte hearkkes persondieđuid sáhtá gieđahallat eará oktavuodain jus dehálaš servodatberoštumit gáibidit dan ja álggahit doaibmajuid sihkkarastit registrerejuvvon olbmo beroštumiid.

§ 10. Ráŋggáštusduomuid registtar

Ollislaš ráŋggáštusduomuid registara sáhtá dušše čállit almmolaš eiseválddi dárkkistettiin.

§ 11. Vuodđogáibádusat gieđahallat persondieđuid

Gieđahallanovddasvástideaddji galgá fuolahit ahte persondieđuid maid gieđahallet,

- a) gieđahallet dušše go dát lea lohpi § 8 ja § 9 mielde,
- b) geavahuvvojit dušše čielga almmostahtton ulbmiliidda mat leat áššálaččat čilgejuvvon gieđahallanovddasvástideaddji doaimmas,
- c) eai geavahuvo maŋŋá dakkár ulbmiliidda, mat eai soaba čohkkema álgovuolgaga ulbmilii almmá registrerejuvvon olbmo miehtama haga,
- d) leat doarvái ja relevánttat gieđahallama ulbmilii, ja
- e) leat riektá ja ođasmahtton, eaige vurkkoduvvo guhkit go dárbbášlaš gieđahallama ulbmila mielde, vrd. § 27 ja § 28.

Persondieđuid manjit áigge gieđahallan historjjálaš, statihkalaš dahje dieđalaš ulbmiliidda soahpá dieđuid čohkkema álgovuolgaga ulbmiliidda, vrd. vuosttaš lađđasa c-bustávva, jus servodaga beroštumit gieđahallama ektui čielgasit leat stuorát go váivvadásat maid dákkár gieđahallan sáhtá mielddisbuktit ovttaskasolbmui.

Persondieđuid mat gusket mánáide, eai galgga gieđahallot ovddasvástádusa haga dasa mii lea mánái buoremus.

Rievdaduvvon lágas cuoŋ. 20.b. 2012 nr. 18 (fápmuiboahmán cuoŋ. 20.b. 2012 res. cuoŋ. 20.b. 2012 nr. 335 vuodul).

§ 12. Riegádannummara jna. geavaheapmi

Riegádannummara ja eará čielga identifikašuvdnagaskaomiid sáhtá dušše geavahit gieđahallamis go lea áššálaš dárbu sihkkaris identifiseremii, ja go metoda lea dárbbášlaš olahit dákkár identifiserema.

Diehtobearráigeahčču sáhtá gohččut gieđahallanovddasvástideaddji geavahit identifikašuvdnagaskaomiid nugo namuhuvvon vuosttaš lađđasis sihkkarastit ahte persondieđuin lea doarvái buorre kvalitehta.

Gonagas sáhtá ráhkadit lánkaásahusa dárkilat njuolggadusaid mo geavahit riegádannummara ja eará čielga identifikašuvdnagaskaomiid.

§ 13. Diehtujuohkinsihkkarvuotta

Gieđahallanovddasvástideaddji ja diehtogieđahalli galgaba plánejuvvon ja systemáhtalaš doaibmabijuid bokte fuolahit dohkálaš diehtujuohkinsihkkarvuoda luhtolašvuoda, integritehta ja olahtahtima ektui gieđahaladettiin persondieđuid.

Olahan dihtii dohkálaš diehtujuohkinsihkkarvuoda, de galgaba gieđahallanovddasvástideaddji ja diehtogieđahalli duođaštit diehtujuohkinvuogádaga ja sihkkarvuodadoaibmabijuid. Duođaštusat galget leat gieđahallanovddasvástideaddji ja diehtogieđahalli mielbargiid olámuttus. Duođaštusat galget maiddái leat olámuttus Diehtobearráigeahčču ja Personsuodjaluslávdegoddái.

Gieđahallanovddasvástideaddji gii diktá earáid oaidnit persondieđuid, omd. diehtogieđahalli dahje earáid geat barget diehtujuohkinvuogádagain, galgá bearráigeahččat ahte sii devdet vuosttaš ja nuppi lađđasa gáibádusaid.

Gonagas sáhtá ráhkadit diehtujuohkinsihkkarvuoda lánkaásahusa persondieđuid gieđahallama várás, ja masa gullet hálddahaslaš ja tehnikkalaš sihkkarvuodadoaibmabijuid dárkilat njuolggadusat.

§ 14. Siskkáldasdárkkisteapmi

Gieđahallanovddasvástideaddji galgá ásahtit ja fuolahit plánejuvvon ja systemáhtalaš doaibmabijuid mat leat dárbbášlaččat deavdit lága gáibádusaid dahje dan mielde addon gáibádusaid, ja dása gullá sihkkarastit persondieđuid kvalitehta.

Gieđahallanovddasvástideaddji galgá duođaštit doaibmabijuid. Duođaštusat galget leat gieđahallanovddasvástideaddji ja diehtogieđahalli mielbargiid olámuttus.

Duođastusat galget maiddáai leat olámuttus Diehtobearráigehččui ja Personsuodjaluslávdegoddái.

Gonagas sáhtta ráhkadit láhkaásahusa dárkilat njuolggadusaid siskkáldasdárkkisteami várás.

§ 15. Diehtogiedahalli rádđejupmi persondieđuid ektui

Diehtogiedahalli ii sáhte giedahallat persondieđuid eará láchkai go nu mo lea čálalaččat šihhton giedahallanovddasvástideddjiin. Dieđuid iige sáhte dákkár šiehtadusa haga addit earáide vurkkodit dahje giedahallat.

Šiehtadusas giedahallanovddasvástideddjiin galgá maiddáai boahit ovdan ahte diehtogiedahalli geatnegahtta iežas čađahit § 13 sihkkarastindoaibmajuid.

§ 16. Áigemearri vástidit oktavuođaváldimiid diehtujuohkima birra jna.

Giedahallanovddasvástideaddji galgá vástidit oktavuođaváldimiid geahččanlobi dahje eará vuoigatvuođaid hárrái § 18, § 22, § 25, § 26, § 27 ja § 28 mielde ákkahis ájiid haga ja mañimustá 30 beavvi siste oktavuođaváldima beavvi rájes.

Jus erenoamáš diliid geažil lea veadjemeahttun vástidit oktavuođaváldima 30 beavvi siste, de sáhtta vástideami mañidit dassáži go lea vejolaš vástidit. Giedahallanovddasvástideaddji galgá dalle addit gaskaboddosaš vástádusa ja dieđihit manne vástádus mañjona ja addit vejolaš áigemeari goassáži sáhttet vástidit.

§ 17. Máksin

Giedahallanovddasvástideaddji ii sáhte gáibidit mávssu dieđuid addima ovddas kapihttal III mielde dahje registrerejuvvon olbmo gáibádusaid mieđiheami ovddas kapihttal IV mielde.

Kapihttal III. Diehtujuohkin mo giedahallat persondieđuid

§ 18. Geahččanlohpi

Juohkehaš gii dáhtoš, galgá beassat diehtit mo giedahallanovddasvástideaddji giedahallá persondieđuid, ja sáhtta gáibidit oažžut čuovvovaš dieđuid dihtolágan giedahallama birra:

- a) giedahallanovddasvástideaddji ja dan vejolaš ovddasteaddji nama ja čujuhusa,
- b) geas lea beaivválaš ovddasvástádus ollašuhttit giedahallanovddasvástideaddji geatnegasvuođaid,
- c) giedahallama ulbmila,
- d) válddahus makkár persondieđuid giedahallet,
- e) gos dieđuid leat viežžan, ja
- f) áigot go persondieđuid juohkit, ja gii vejolaš vuostáiváldi lea.

Jus son guhte bivdá geahččat lea registrerejuvvon, de galgá gieđahallanovddasvástideaddji almmuhit

- a) makkár dieđuid registrerejuvvon olbmo birra gieđahallojuvvojit, ja
- b) gieđahallama sihkkarvuodoaibmabijuid birra nu guhká go geahččan ii láivut sihkkarvuoda.

Registrerejuvvon olmmoš sáhtá gáibidit ahte gieđahallanovddasvástideaddji dárkkuha vuosttaš lađđasa a–f-bustávaid dieđuid jus leaš dárbu vai registrerejuvvon olmmoš sáhtá áimmahuššat iežas beroštumiid.

Vuoigatvuohta oažžut dieđuid nuppi ja goalmát lađđasa mielde ii gusto jus persondieđuid gieđahallet duššefal historjjálaš, statistihkalaš dahje dieđalaš ulbmiliidda ja gieđahallamis ii leat makkárge njuolggo mearkkašupmi registrerejuvvon olbmui.

§ 19. Dieđihangeatnegasvuohta go čohkke registrerejuvvon olbmo dieđuid

Go čohkkejit persondieđuid registrerejuvvon olbmos, de galgá gieđahallanovddasvástideaddji gohčokeahtá vuos almmuhit registrerejuvvon olbmui

- a) gieđahallanovddasvástideaddji ja dan vejolaš ovddasteaddji nama ja čujuhusa,
- b) gieđahallama ulbmila,
- c) áigot go dieđuid juohkit, ja gii vejolaš vuostáiváldi lea,
- d) leago eaktodáhtolaččat addimin dieđuid, ja
- e) eará beliid mat addet registrerejuvvon olbmui vejolašvuoda geavahit lága vuođul addon vuoigatvuođaid buoremussan alcces buoremus lági mielde, nugo omd. dieđuid ahte sus lea vuoigatvuohta gáibidit geahččanlobi, vrd. § 18, ja vuoigatvuohta gáibidit divvuma, vrd. § 27 ja § 28.

Várrehus ii gáibiduvvo jus lea áibbas čielggas ahte registrerejuvvon olmmoš jo diehtá vuosttaš lađđasa dieđuid birra.

§ 20. Dieđihangeatnegasvuohta go čohkke dieđuid earáin go registrerejuvvon olbmos

Gieđahallanovddasvástideaddji guhte čohkke persondieđuid earáin go registrerejuvvon olbmos, galgá gohčokeahtá dieđihit registrerejuvvon olbmui makkár dieđuid čohkke ja addit dieđuid nugo namuhuvvon § 19. vuosttaš lađđasis seammás go dieđuid lea viežžan. Jus persondieđuid čohkkema ulbmilin lea addit daid earáide, de sáhtá gieđahallanovddasvástideaddji vuordit dieđiheames registrerejuvvon olbmui dassáži go son lea addán daid.

Registrerejuvvon olmmoš ii sáhte gáibidit dieđiheami vuosttaš lađđasa vuođul jus

- a) dieđuid čohkken ja gaskkusteapmi lea čielgasit mearriduvvon lágas,
- b) dieđiheapmi lea veadjemeahtun dahje erenoamáš váttis,

dahje

- c) lea áibbas čielggas ahte registrerejuvvon olmmoš jo diehtá sisdoalu das mii dieđihuvvo.

Go vealtá dieđiheames b-bustáva láhkavuodus, de galgá dattetge addit dieđuid manjmustá dalle go dieđuid vuodul váldá oktavuoda registrerejuvvon olbmui dieđuid.

§ 21. Dieđihangeatnegasvuohta go geavaha personprofiillaid

Go váldá oktavuoda dahje dahká mearrádusaid mat gusket registrerejuvvon olbmui personprofiillaid geažil mat leat oaivvilduvvon válddahit láhttema, preferánssaid, attáldagaid dahje dárbbuid, omd. márkanfievrridandoaimma oassin, de galgá gieđahallanovddasvástideaddji dieđihit registrerejuvvon olbmui

- a) gii gieđahallanovddasvástideaddji lea,
b) makkár dieđuid leat geavahan, ja
c) gos dieđuid leat viežžan.

§ 22. Vuoigatvuohta dieđuide automatiserejuvvon mearrádusain

Jus mearrádusas lea rievttálaš dahje eará dehálaš mearkkašupmi registrerejuvvon olbmui ja mearrádus lea ollásit vuodđuduvvon persondieđuid automáhtalaš gieđahallamii, de sáhttá registrerejuvvon olmmoš geasa mearrádus guoská, gáibidit gieđahallanovddasvástideaddji čielggadit dihtorprográmmaid njuolggadussisdoalu mat leat mearrádusa vuodđun.

§ 23. Spiehkastat diehtujuohkinvuoigatvuođas

Geahččanlohpi § 18 ja § 22 vuodul ja dieđihangeatnegasvuohta § 19, § 20 ja § 21 vuodul eai fátmmas dieđuid

- a) mat sáhttet vahágahttit riikka sihkarvuođa, riikka suodjalusa dahje vieris riikka ja riikkaidgaskasaš organisašuvnnaid oktavuodaid, jus dat bohtet albmosii,
b) mat leat dárbblašlaččat čiegadit ránggáštusvuloš daguid eastadeami, dutkama, almmusin dahkama ja rievttálaš meannudeami geažil,
c) maid eai ávžžut registrerejuvvon olbmo beassat diehtit, su dearvvašvuođa dahje su oktavuoda geažil lagaš olbmuide,
d) maida lágas guoská jávohisvuođageasku,
e) mat duššefal leat teavsttain mat leat ráhkaduvvon siskkáldas áššeráhkkanearáide, ja eai leat addon earáide,
f) maid dieđiheapmi rihkku čielga ja priváhta vuodđoberoštumiid dahje almmolaš beroštumiid, dása gullá registrerejuvvon olbmo vuhtiiváldin.

Dieđuid vuosttaš lađđasa c-bustáva mielde sáhttá ávžžuhusa mielde dattetge

almmostahttit registrerejuvvon olbmo ovddasteaddjái jus eai leat sierra vuosteákkat dasa.

Son guhte biehttala addimis geahččanlobi vuosttaš lađđasa mielde, ferte vuoduštit dán čálalaččat ja dárkilit čujuhit spiehkastatláhkavuđđui.

Gonagas sáhtta ráhkadit lánkaásahusa geahččanlobi ja dieđihangeatnegasvuoda eará spiehkastagaide ja geahččanlobi geavaheami eavttuide.

§ 24. Mo dieđuid galgá addit

Dieđuid sáhtta gáibidit čálalaččat gieđahallanovddasvástideaddjis dahje dan diehtogieđahallis nugo lea namuhuvvon § 15. Ovdal go diktá registrerejuvvon olbmo dieđuid geahččat, de sáhtta gieđahallanovddasvástideaddji gáibidit ahte registrerejuvvon olmmoš sádde čálalaš ja vuolláičállon gáibádusa.

Kapihttal IV. Registrerejuvvon olbmo eará vuoigatvuodát

§ 25. Vuoigatvuohta gáibidit manuála gieđahallama

Dasa geasa ollásit automatiserejuvvon mearrádus nugo namuhuvvon § 22 guoská dahje geasa ášši muđui gusto, sáhtta gáibidit ahte fysalaš olmmoš dárkkista mearrádusa.

Vuoigatvuohta vuosttaš lađđasa mielde ii gusto jus registrerejuvvon olbmo personsuodjalusberoštumit áimmahuššojuvvojit dohkálaččat ja mearrádus lea lánkavuoduštuvvon dahje čatnasa šiehtadusa ollašuhttimii.

§ 26. (Fámohuhtton lágas ođđaj. 9.b. 2009 nr. 2 (fápmuibohtán geas. 1.b. 2009 res. ođđaj. 7 vuodul))

§ 27. Váilevaš persondieđuid divvumat

Jus leat gieđahallan persondieđuid mat leat boastut, váilevaččat dahje maid ii leat lohpi gieđahallat, de galgá gieđahallanovddasvástideaddji gohčokeahtta dahje registrerejuvvon olbmo gáibideami vuodul divvut váilevaš dieđuid. Gieđahallanovddasvástideaddji galgá, jus vejolaš, fuolahit ahte boasttuvuohta ii čuoza registrerejuvvon olmui, omd. dieđihit daidda geaidda dieđut leat addon.

Boasttu dahje váilevaš persondieđuid, mat duodaštussan sáhttet leat mávssolaččat, galgá divvut nu ahte dieđut čielgasit merkejuvvojit ja rivttes dieđut lasihuvvojit.

Jus dehálaš personsuodjalusbealit gáibidit dan, de sáhtta Diehtobearráigeahčču nuppi lađđasa hehttehusa haga mearridit ahte divodettiin galgá váilevaš persondieđuid juogo sihkkut dahje gidde. Jus dieđuid ii sáhte sihkkut arkiivalága mielde, de galgá Riikkaantikvárain gulaskuddat ovdal go mearrida sihkkut. Mearrádus manná ovdalii arkiivalága njuolggadusaid juovlamánu 4.b. 1992 nr. 126 § 9 ja § 18.

Sihkkuma berre dievasmahttit rivttes ja dievaslaš dieđuid registreremiin. Jus dát ii leat vejolaš, ja jus dokumeanta mas ledje sihkkujuvvon dieđut, addá dán geažil čielga

boasttu gova, de galgá olles dokumeantta sihkkut.

Gonagas sáhtta ráhkadit lánkaásahusa dievaslaš mearrádusaiguin das mo galgá divvut.

§ 28. Gielddus vurkkodit dárbbasmeahtun persondieđuid

Gieđahallanovddasvástideaddji ii sáhte vurkkodit persondieđuid guhkit go lea dárbbaslaš čađahit gieđahallama ulbmila. Jus persondieđuid dasto eai áiggo vurkkodit arkiivalága dahje eará lága vuodul, de galgá daid sihkkut.

Gieđahallanovddasvástideaddji sáhtta vuosttaš lađđasa hehttehusa haga vurkkodit persondieđuid historjjálaš, statistihkalaš dahje dieđalaš ulbmiliidda, jus servodaga beroštumit dieđuid vurkkodeami ektui čielgasit leat stuorát go váivvádušat maid dat sáhtta mielddisbuktit ovttaskasolbmui. Gieđahallanovddasvástideaddji galgá dalle fuolahit ahte dieđuid eai vurkkot nu ahte sáhtta identifiseret registrerejuvvon olbmo guhkit go lea dárbu.

Registrerejuvvon olmmoš sáhtta gáibidit giddet dahje sihkkut dieđuid mat leat hirbmat noađđin sutnje, jus dat

- a) ii rihko eará lága, ja
- b) lea soahppevaš oppalaš árvoštallama dáfus ee. earáid duođastusdárbbu dáfus, registrerejuvvon olbmo dáfus, kulturhistorjjá dáfus ja daid resurssaid dáfus maid gáibádusa čađaheapmi eaktuda.

Diehtobearráigeahčču sáhtta – maŋŋá go Riikkaantikvárain lea gulaskuddan – mearridit ahte vuoigatvuohta sihkkut goalmát lađđasa vuodul manná ovdalii arkiivalága njuolggadusaid juovlamánu 4.b. 1992 nr. 126 § 9 ja § 18.

Jus dokumeanta mas ledje sihkkon dieđuid, addá čielga boasttu gova maŋŋá sihkkuma, de galgá olles dokumeantta sihkkut.

Kapihttal V. Persondieđuid sirdin olgoriikii

§ 29. Vuoddoeavttut

Persondieđuid sáhtta dušše sirdit stáhtaide mat sihkkarastet ahte persondieđut gieđahallojit soahppevaččat. Stáhtat, gos direktiiva 95/45/EF lea fámus ahte suodjalit fysalaš olbmuid go persondieđut gieđahallojit ja ahte friddja sáhttit lonohallat dákkár dieđuid, dat devdet soahppevaš gieđahallama gáibádusaid.

Árvoštaladettiin ahte gieđahallan sihkkarastojuvvo soahppevaččat galgá ee. deattuhit dieđuid šlája, plánejuvvon gieđahallama ulbmila ja bisttu ja guoskevaš stáhta riektenjuolggadusaid, buori gávpedábiid ja sihkkarvuođabijuid njuolggadusaid. Galgá maiddái deattuhit lea go stáhta guorrasan Eurohpárádi ođđajagemánu 28.b. 1981 nr. 108. konvenšuvdnii persondieđuid birra persondieđuid elektrovnnalaš gieđahallama hárrái.

§ 30. Spiehkastagat

Persondieđuid sáhtá maiddái sirdit stáhtaide mat eai sihkkarastte dieđuid soahppevaš gieđahallama jus

- a) registrerejuvvon olmmoš lea miehtan sirdimii,
- b) lea geatnegasvuohta sirdit dieđuid álbmotrievttálaš šiehtadusaid vuođul, dahje riikkaidgaskasaš organisašuvnna miellahttovuođa geažil,
- c) sirdin lea dárbbášlaš ollašuhttit šiehtadusa registrerejuvvon olbmui, dahje čađahit registrerejuvvon olbmo sávvan doaimma ovdal go dákkár šiehtadusa dahká,
- d) sirdin lea dárbbášlaš šiehtadan dihtii dahje ollašuhttin dihtii šiehtadusa goalmátolbmui registrerejuvvon olbmo beroštumi geažil,
- e) sirdin lea dárbbášlaš áimmahuššan dihtii registrerejuvvon olbmo vitála beroštumiid,
- f) sirdin lea dárbbášlaš mearridan dihtii, dahkan dihtii gustovažžan dahje bealuštit riektegáibádusa,
- g) sirdin lea dárbbášlaš dahje čuovvu lága suodjalan dihtii dehálaš servodatberoštumi, dahje
- h) lea mearriduvvon lágas ahte lea lohpi gáibidit dieđuid almmolaš registaris.

Diehtobearráigeahčču sáhtá miehtat sirdimii vaikko vuosttaš lađđasa eavttut eai leat devdojuvvon, jus gieđahallanovddasvástideaddji dáhkida registrerejuvvon olbmo vuoigatvuođaid suddjema doarvái bures. Diehtobearráigeahčču sáhtá bidjat eavttuid sirdimii.

Gonagas sáhtá ráhkadit lánkaásahusa persondieđuid sirdima birra olgoriikii, ja dása gullá bissehit dahje ráddjet sirdima dihto stáhtaide mat eai deavdde § 29 gáibádusaid.

Kapihttal VI. Dieđihan- ja doaimmageatnegasvuohta

§ 31. Dieđihangeatnegasvuohta

Gieđahallanovddasvástideaddji galgá dieđihit Diehtobearráigeahčču ovdal go

- a) gieđahallá persondieđuid elektrovnnalaš veahkkeneavvuiguin,
- b) ásaha manuála personregistara mat leat hearckes persondieđut.

Dieđu galgá addit mañimustá 30 beavvi ovdal go gieđahallagoahtá. Diehtobearráigeahčču galgá čálalaččat dieđihit ahte lea dieđu ožžon.

Ođđa dieđu ferte addit ovdal gieđahallama mii lea viidát go gieđahallan mii lea addon § 32 mielde. Vaikko vel eai leatge leamaš rievdadusat, de galgá ođđa dieđu addit golbma jagi mañná go ovddit diehtu addojuvvui.

Gonagas sáhttá ráhkadit lánkaásahusa ahte dihto gieđahallanvuogit dahje gieđahallanovddasvástideaddjit leat luvvejuvvon dieđihangeatnegasvuodas, gullet álkiduvvon dieđihangeatnegasvuhtii dahje gullet doaibmageatnegasvuhtii. Gieđahallamiidda mat eai gusto dieđihangeatnegasvuhtii, sáhttá ráhkadit lánkaásahusa ráddjet váivvádušaid maid gieđahallan muđui sáhttá dagahit registrerejuvvon olbmui.

§ 32. Dieđu sisdoallu

Diehtu galgá almmuhit

- a) gieđahallanovddasvástideaddji ja dan vejolaš ovddasteaddji ja diehtogieđahalli namaid ja čujuhusaid,
- b) goas gieđahallan álgá,
- c) geas lea beaivválaš ovddasvástádus ollašuhittit gieđahallanovddasvástideaddji geatnegasvuodaid,
- d) gieđahallama ulbmila,
- e) válddahusa makkár persondieđuid áigot gieđahallet,
- f) gos persondieđuid vižžet,
- g) dieđuid čohkkema rievttálaš ákka,
- h) geaidda persondieđuid áigot addit, maddái vejolaš vuostáiváldiid eará stáhtain, ja
- i) makkár sihkarvuodadoaibmabijut leat čadnon gieđahallamii.

Gonagas sáhttá ráhkadit lánkaásahusa das makkár dieđut dieđuin galget leat, ja mo čađahit dieđihangeatnegasvuoda.

§ 33. Doaibmalohpegeatnegasvuolta

Gáibiduvvo doaibmalohpi Diehtobearráigeahčus gieđahallat hearkkes persondieđuid. Dát almmatge ii gusto dasa ahte gieđahallat hearkkes persondieđuid mat ávžžutkeahttá leat addojuvvon.

Diehtobearráigeahčču sáhttá mearridit ahte maddái eará áššiid go hearkkes persondieđuid gieđahallamii gáibiduvvo doaibmalohpi, jus gieđahallan muđui čielgasit rihkku dehálaš personsuodjalusberoštumiid. Árvvoštaladettiin doaibmalobi dárbbu, de galgá Diehtobearráigeahčču ee. váldit vuhtii makkár persondieđut dat leat, man olu dat leat ja manne gieđahallojit.

Jus Diehtobearráigeahčču oaivvilda ahte gieđahallamii lea doaibmalohpi áibbas dárbbášmeahtun, de sáhttá bearráigeahčču mearridit ahte gieđahallan ii gáibit doaibmalobi.

Gieđahallanovddasvástideaddji sáhttá gáibidit Diehtobearráigeahču mearridit ahte gáibida go gieđahallan doaibmalobi.

Vuosttaš ja nuppi lađđasa doaibmalohpegeatnegasvuolta ii gusto stáhta dahje

gieđddaorgána persondieđuid gieđahallamii go gieđahallamis lea láhkavuodđu sierra lágas.

Gonagas sáhtá ráhkadit lánkaásahusa dasa ahte dihto gieđahallanvuogit eai dárbbas doaibmalobi vuosttaš lađđasa mielde. Gieđahallanvugiide maid doaibmalohpi ii fátmmas, sáhtá ráhkadit lánkaásahusa ráddjet váivvadásaid maid gieđahallan muđui sáhtá dagahit registrerejuvvon olbmui.

Rievdaduvvon lágas cuoŋ. 20.b. 2012 nr. 18 (fápmuiboah tán cuoŋ. 20.b. 2012 res. cuoŋ. 20.b. 2012 nr. 335 vuodul).

§ 34. Mearrádus galgá go addit doaibmalobi

Mearridettiin ahte galgá go addit doaibmalobi, de ferte čielggadit sáhtá go persondieđuid gieđahallan dagahit váivvadásaid ovttaskasolbmui geat eai ávkašuvva kapihttaliid II–V mearrádusain ja § 35 eavttuin. Jus nu dahket, de ferte árvvoštallat ahte bohtet go ovttaide váivvadásat ja bealit mat dorjot gieđahallama.

§ 35. Doaibmalobi eavttut

Doaibmalobis galgá árvvoštallat bidjat eavttuid gieđahallamii go dákkár eavttut leat dárbbaslaččat ráddjet váivvadásaid maid gieđahallan muđui sáhtá dagahit registrerejuvvon olbmui.

Rievdaduvvon lágas cuoŋ. 15.b. 2011 nr. 11 (fápmuiboah tán Gonagasa mearridan áigodagas).

Kapihttal VII. Kámeragoziheapmi

Bajilčála rievdan lágas cuoŋ. 20.b. 2012 nr. 18 (fápmuiboah tán cuoŋ. 20.b. 2012 res. cuoŋ. 20.b. 2012 nr. 335 vuodul).

§ 36. Definišuvdna

Kámeragoziheamiin oaivvilduvvo bastevaš dahje dássedis persongoziheapmi gáiddusstivrejuvvon dahje automáhtalaš doaibmi gozihankámera dahje eará sullasaš giddejuvvon rusttega vehkiin. Kámeragoziheapmin adnojuvvo dakkár goziheapmi mas lea ja ii leat vejolaš báddet jietna- ja govvamateriála. Seamma gusto rusttegiidda maid álkit sáhtá sehkket albma kámeračovdosiin.

Sáhtá dušše gozihit kámerain jus dan eavttut lea devdon § 37 vuodul (dábálaš eavttut) ja §§ 38 rájes 40 rádjai (lassieavttut).

Rievdaduvvon lágain cuoŋ. 9.b. 2009 nr. 3, cuoŋ. 20.b. 2012 nr. 18 (fápmuiboah tán cuoŋ. 20.b. 2012 res. cuoŋ. 20.b. 2012 nr. 335 vuodul).

§ 37. Kámeragoziheami dábálaš eavttut

Persondiehtolánka gusto ollásit buotlágan kámeragoziheamiide, vrd. § 3 vuosttaš lađđasa c-bustáva, oktan aiddostahttimiiguin mat bohtet ovdan nuppis gitta njealját lađđasii.

Kámeragoziheapmi mas navdo stuorra mearkkašupmi eastadit ja čoavdit ránggáštusvuloš daguid, lea lohpi vaikko § 9 vuosttaš lađđasa a–h-bustávaid eavttut eai leat devdon. Dákkár diliin ii leat § 33 doaibmalohpi fámus.

Árvoštaladettiin mat leat vuoigaduvvon beroštumit persondiehtolága § 8 f-bustáva mielde, de galgá kámeragoziheamis erenoamážit deattuhit veahkeha go goziheapmi várjalit heakka ja dearvvašvuođa dahje eastadit geardduhuvvon dahje duođalaš ránggáštusvuloš daguid dáhpáhuvvamis.

Kámeragoziheapmi galgá dušše adnojuvvot hearkkes persondieđuid gieđahallamin jus dákkárat dahket stuorra oasi dieđuin maid goziheapmi fátmasta.

Rievdaduvvon lágas cuoŋ. 20.b. 2012 nr. 18 (fápmuibohtán cuoŋ. 20.b. 2012 res. cuoŋ. 20.b. 2012 nr. 335 vuodul).

§ 38. Lassieavttut go goziheapmi báikki gos dihto olbmot johtet dávjá

Kámeragoziheapmi báikkiin gos dihto olbmot johtet dávjá, lea dušše lohpi jus doaimma ektui lea dárbu eastadit váralaš diliid čuožžileames ja áimmahuššat bargiid ja earáid sihkarvuođa dahje jus muđui lea erenoamáš dárbu goziheapmái.

Rievdaduvvon lágas cuoŋ. 20.b. 2012 nr. 18 (fápmuibohtán 20.b. 2012 res. cuoŋ. 20.b. 2012 nr. 335 vuodul).

§ 38a. Lassieavttut go goziha párkaid, sáttogáttiid ja sullasaš vuoŋŋastanguovlluid gos almmolašvuolta beassá

Kámeragoziheapmi párkain, sáttogáttiin ja sullasaš vuoŋŋastanguovlluin gosa almmolašvuolta beassá, lea dušše lohpi jus gozihandárbu čielgasit lea stuorát go ovttaskasolbmo beroštupmi ahte ii gozihuvvo.

Árvoštaladettiin gozihandárbbu de galgá erenoamážit deattuhit leago goziheamis erenoamáš mearkkašupmi eastadit ránggáštusvuloš daguid mat sáhttet áitit heakka ja dearvvašvuođa, eastadit lihkohisvuođaid dáhpáhuvvamin dahje áimmahuššat sullasaš servodatávkkálaš beroštumiid.

Árvoštaladettiin ovttaskasolbmo beroštumi ahte ii gozihuvvo, de galgá erenoamážit deattuhit mo áigu gozihit, ja makkár guovllu áigu gozihit.

Lasihuvvon lágas cuoŋ. 20.b. 2012 nr. 18 (fápmuibohtán cuoŋ. 20.b. 2012 res. cuoŋ. 20.b. 2012 nr. 335 vuodul).

§ 39. Lassieavttut go juohká kámeragoziheami báddemiid

Persondieđuid mat leat čohkkejuvvon kámeragoziheami báddedettiin, sáhtta dušše addit earáide go gieđahallanovddasvástideaddjái jus son guhte lea govas, miehtá dahje jus addinlohpi čuovvu lága. Báddemiid sáhtta dattetge addit politiijai dutkkadettiin ránggáštusvuloš daguid dahje lihkohisvuođaid jus láhkavuodđuduvvon jávohisvuodageasku ii leat hehttehussan.

Rievdaduvvon lágas cuoŋ. 20.b. 2012 nr. 18 (fápmuibohtán 20.b. 2012 res. cuoŋ. 20.b. 2012 nr. 335 vuodul).

§ 40. Lassieavttut ahte dieđiha goziheami birra

Kámeragoziheattiin almmolaš báikkis dahje báikkis gos dihto olbmot dávjá johtet, galgá galbbaid bokte dahje eará láhkai čielgasit fuomášahttit olbmuide ahte báiki gozihuvvo, ja almmuhit jus jietna maid báddejuvvo, ja gii lea gieđahallanovddasvástideaddji.

Rievdaduvvon lágas cuoŋ. 20.b. 2012 nr. 18 (fápmuibohtán cuoŋ. 20.b. 2012 res. cuoŋ. 20.b. 2012 nr. 335 vuodul).

§ 41. Láhkaásahusat

Gonagas sáhtá ráhkadit láhkaásahusaid main leat dárkilat mearráduusat kámeragoziheami ja dákkár goziheami báddema birra, dasa gullet kámeragoziheami báddemiid sihkkarastin, geavaheapmi ja sihkkun ja geahččanlohpi sutnje gii lea gozihuvvon dain osiin báddemiin gos son lea govas. Sáhtá maiddá ráhkadit láhkaásahusa dasa ahte báddemiid sáhtá addit earret dan maid § 39 namuha.

Rievdaduvvon lágas cuoŋ. 20.b. 2012 nr. 18 (fápmuibohtán cuoŋ. 20.b. 2012 res. cuoŋ. 20.b. 2012 nr. 335 vuodul).

Kapihttal VIII. Bearráigeahču ja ránggáštus

§ 42. Diehtobearráigeahču organiseren ja barggut

Diehtobearráigeahču lea Gonagasa ja departemeantta vuollásaš sorjjasmeahtun hálddašanorgána. Gonagas ja departemeanta eai sáhte gohččut dahje rievdadit Diehtobearráigeahču válldi doaimmaheami ovttaskasáššiid lága oktavuodas.

Diehtobearráigeahču jođiha direktvra man Gonagas nammada. Gonagas sáhtá mearridit ahte direktvra virgáduvvo vissis áigemearrái.

Diehtobearráigeahču galgá

- 1) fievrredit systemáhtalaš ja almmolaš logahallama buot gieđahallamiin mat leat dieđihuvvon § 31 mielde dahje maidda lea addon doaibmalohpi § 33 mielde, oktan dieđuiguin mat leat namuhuvvon § 18 vuosttaš lađđasis vrd. § 23,
- 2) gieđahallat doaibmalohpeohcamušaid, váldit vuostá dieđuid ja árvoštallat galgá go mearridit dalle go láhka addá vuodu dasa,
- 3) dárkkistit ahte čuvvot lágaid ja láhkaásahusaid mat gustot persondieđuid gieđahallamii, ja ahte boasttuvuođaid dahje váilevašvuodaid divvot,
- 4) čuovvut ja dieđihit oppalaš nationála ja riikkaidgaskasaš ovdáneami persondieđuid gieđahallamis ja váttisvuodain mat čatnasit dákkár gieđahallamii,
- 5) identifiseret personsuodjalusa váraid ja rávvet mo garvit dahje ráddjet daid,
- 6) rávvet ja bagadit personsuodjalusa ja persondieđuid sihkkarastimii guoski gažaldagain sin geat plánejit gieđahallat persondieđuid dahje ráhkadit vuogádagaid dákkár gieđahallamii, dása gullá maid veahkehit ráhkadit láhttenorpmmaid doaibmasurggiide,
- 7) oktavuodaváldima maŋŋá dahje gohčokeahtta buktit cealkámuša go personsuodjalusa gieđahallamis jerrojuvvo, ja

8) addit Gonagassii jahkedieđáhusa iežas doaimma birra.

Diehtobearráigeahču dahkan mearrádusaid § 9, § 12, § 27, § 28, § 30, § 33, § 34, § 35, § 44, § 46 ja § 47 vuodul sáhtá guoddalit Personsuodjaluslávdegoddái. Mearrádusaid mat leat dahkkon § 27 dahje § 28 vuodul, sáhtá guoddalit Gonagassii jus mearrádus guoská persondieđuide mat gieđahallojuvvojit historjjálaš ulbmiliidda.

§ 43. Personsuodjaluslávdegotti organiseren ja barggut

Personsuodjaluslávdegoddi mearrida váidalemiid mat bohtet Diehtobearráigeahču mearrádusaid geažil, vrd. § 42 njealját lađđasa. Lávdegoddi lea Gonagasa ja departemeantta vuollásaš sorjjasmeahtun hálddašanorgána. § 42 vuosttaš lađđasa nuppi čuokkis gusto seamma láhkai.

Personsuodjaluslávdegottis leat čieža miellahtu mat nammaduvvojit njealji jahkái ja geaid sáhtá ođđasis nammadit vel njealji jahkái. Sturradiggi nammada jođiheaddji ja nubbinjođiheaddji. Eará vihtta miellahtu nammada Gonagas.

Personsuodjaluslávdegoddi sáhtá mearridit ahte jođiheaddji dahje nubbinjođiheaddji sáhtá ovttas guvttiin eará lávdegoddemiellahtuin meannudit váidalemiid maid ferte ájitkeahhtá mearridit.

Personsuodjaluslávdegoddi dieđiha jahkásaččat Gonagassii váidalanáššiid meannudeami birra.

Ášši Personsuodjaluslávdegotti mearrádusa lágalašvuoda hárrái vuolggahuvvo stáhta vuostá Personsuodjaluslávdegotti bokte.

Gonagas sáhtá ráhkadit dárkilat njuolggadusaid Personsuodjalusa organiserema ja áššemeannudeami birra.

§ 44. Bearráigeahččieiseválddiid beassan dieđuide

Diehtobearráigeahčču ja Personsuodjaluslávdegoddi sáhtá gáibidit dieđuid mat dárbbasuvvojit vai sáhttet iežaset bargguid doaimmahit.

Diehtobearráigeahčču sáhtá dárkkistettiinis ahte lága njuolggadusaid doahttaluvvojit, gáibidit beassama báikkiide gos leat personregistarat, gozihanrusttegat ja govvenrusttegat nugo namuhuvvon § 37:s, persondieđut maid gieđahallet elektrovnnalaččat ja veahkkeneavvut dákkár gieđahallamii. Bearráigeahčču sáhtá čađahit iskosiid dahje dárkkistemiid maid atnet dárbbaslažžan ja gáibidit veahki báikki bargiin dárbbu mielde vai besset čađahit iskosiid dahje dárkkistemiid.

Vuoigatvuohta gáibidit dieđuid dahje beassama lanjaide ja veahkkeneavvuide vuosttaš ja nuppi lađđasa mielde lea fámus jávohisvuodageaskku hehtekeahhtá.

Gonagas sáhtá ráhkadit lámkaásahusa ahte sáhttit spiehkastit vuosttaš gitta goalmmát lađđasii riikka sihkarvuoda geažil. Gonagas sáhtá maiddái ráhkadit lámkaásahusa dárkkisteami olggosgoluid gokčamii.

§ 45. Bearráigeahččieiseválddiid jávohisvuodageasku

Diehtobearráigeahču bargiide, Personsuodjaluslávdegotti miellahtuide ja earáide geat bálvalit bearráigeahčči eiseválddiid, gustojit hálddašanlága §§ 13 čuovvovaččat jávohisvuodageaskku mearrádusat. Jávohisvuodageasku fátmasta maiddái dieđuid sihkarvuodadoaimma birra, vrd. § 13.

Diehtobearráigeahču ja Personsuodjaluslávdegoddi sáhttet jávohisvuodageaskku hehttekeahhtá vuosttaš lađđasa vuodul addit dieđuid olgoriikkalaš bearráigeahčči eiseválddiide jus lea dárbu vai sáhttet dahkat mearrádusaid mat leat oassin bearráigeahččidoaimmas.

§ 46. Láhkarihkkundivat. Gohččun rievdadit dahje heaittihit lobihis daguid

Diehtobearráigeahču sáhtta gohččut dan gii lea rihkkun dán lága dahje dan láhkaásahusaid máksit ruhtasupmi stáhtakássii (láhkarihkkundivada) gitta 10 geardde álbmotoaju vuodđosupmi rádjai. Fysalaš olbmuid sáhtta dušše dubmet máksit láhkarihkkundivada mielaevtolaš dahje várohis rihkkumiid ovddas. Fitnodagaid ii sáhte dubmet máksit láhkarihkkundivada jus rihkkuma sivvan leat bealit maid fitnodagat eai sáhte stivret.

Árvvoštaladettiin dubmet muhtuma máksit láhkarihkkundivada ja divada meroštaladettiin galgá erenoamážit deattuhit

- a) man garrasit lea rihkkon lága suodjalan beroštumiid,
- b) sivalašvuoda viidodaga,
- c) livččiigo láhkarihkku sáhttan njuolggadusaid, bagadusaid, oahpahallama, dárkkisteami dahje eará doaimbajuid bokte eastadit rihkkuma dáhpáhuvvamis,
- d) leago rihkkun dahkkon ahte ovddidit láhkarihkku beroštumiid,
- e) olažiigo vai sáhtiigo láhkarihkku olahit ovdamuniid rihkkumiin,
- f) leago dáhpáhuvvan nuppes,
- g) leatgo rihkkuma geažil eará vuosteváikkuhusat láhkarihkkui dahje dasa gii lea bargan dan su ovddas, earret eará ránggáštuvvo go oktage olmmoš ja
- h) láhkarihkku ekonomalaš dili.

Ollašupmeáigemearri lea 4 vahku maŋŋá láhkarihkkundivada loahpalaš mearrádusa. Jus láhkarihkkundivada mearrádus biddjo dikki ovdi, de sáhtta diggi meannudit buot beliid áššis.

Diehtobearráigeahču sáhtta gohččut heaittihit persondieđuid gieđahallama mat rihkkot dán lága mearrádusaid dahje dan vuodul addon mearrádusaid, dahje bidjat eavttuid mat galget devdot vai gieđahallan dáhpáhuvvá lága mielde.

Rievdaduvvon lágas cuoŋ. 9.b. 2009 nr. 3 (láhkarihkkundivada sáhtta dušše addit láhkarihkkumiid geažil mat leat dáhpáhuvvan maŋŋá go rievdadanaláhka fápmuibodii.).

§ 47. Bággosáhku

Gohččuma vuodul § 12, § 27, § 28 ja § 46 vuodul sáhtá Diehtobearráigeahčču mearridit bággosáhku mii rehkenasto juohke beaivvi nammii mii gollá maŋŋá gohččuma deavdima áigemeari dievvama gitta gohččun lea devdon.

Bággosáhku ii rehkenasto ovdal go váidalanáigemearri dievvá. Jus mearrádusa guoddalit, de ii rehkenasto bággosáhku ovdal go Personsuodjaluslávdegoddi mearrida dan.

§ 47a. Ruovttoluottamávssu gáibádusaid, láhkarihkkundivada ja bággosáhku bearran

Ruovttoluottamáksu nugo namuhuvvon § 44, láhkarihkkundivat § 46 vuodul ja bággosáhku § 47 vuodul leat bággobearrama vuodđun.

Go Stáhta mávssihanguovddáš lea gohččojuvvon bearrat gáibádusaid nugo namuhuvvon vuosttaš lađđasis, de sáhtá gáibádusaid bearrat bálkkás ja eará sullasaš addosiin govččalága § 2–7 njuolggadusaid mielde. Mávssihanguovddáš sáhtá maidái bearrat divadiid go ásaha vealgepántta gáibádussii jus pántaríektái sáhtá addit riektesuodjalusa go registrereha registarii dahje go dieđiha goalmátolbmui, vrd. pántalága 5. kapihttala, ja máksinšiehtadallamat sáhttet leat Mávssihanguovddáža kantuvrras bággočáđahanlága § 7-9 vuosttaš lađđasa mielde.

Lasihuvvon lágas cuoŋ. 9.b. 2009 nr. 3.

§ 48. Ráŋggáštus

Sáhkuin dahje gitta jahkái giddagassii dahje goappašagaide ráŋggáštuvo son guhte mielaevttot dahje groava várameahttumit

- a) vealtá sáddemis dieđu § 31 mielde,
- b) gieđahallá persondieđuid dárbbalaš doaibmalobi haga § 33 mielde,
- c) rihkku § 35 dahje § 46 mearriduvvon eavttuid,
- d) vealtá doahttaleames Diehtobearráigeahču gohččuma § 12, § 27, § 28 dahje § 46 mielde,
- e) gieđahallá persondieđuid mat rihkkot § 13, § 15, § 26 dahje § 39, dahje
- f) vealtá addimis dieđuid § 19, § 20, § 21, § 40 dahje § 44 mielde.

Erenoamáš váttásmahtti diliin sáhtá dubmehallat golmma jagi giddagassii. Mearridettiin ahte leatgo go erenoamáš váttásmahtti dilin, de galgá earret eará deattuhit stuorra vahát- dahje váivvádušvára registrerejuvvon olbmui, rihkkuma mielaevttot vuoitima, rihkkuma bisttu ja viidodaga, čájehuvvon sivalašvuoda, ja leago gieđahallanovddasvástideaddji ovdal dubmejuvvon rihkkumis vástideaddji mearrádusaid.

Searvan ráŋggáštuvo seamma láhkai.

Láhkaásahusas mii addo lága mielde, sáhtá mearridit ahte son gii mielaevttot dahje groavvát dagaha ahte láchkaásahus rihkkojuvvo, galgá ránggáštuvvot sáhkuin dahje gitta jagi giddagassii dahje goappašagaide.

Rievdaduvvo lágas mies. 20.b. 2005 nr. 28 (fápmuiboahán dalle mii mearriduvvo lágas) mii rievddai lága bokte geas. 19.b. 2009 nr. 74.

§ 49. Buhtadas

Gieđahallanovddasvástideaddji galgá buhttet vahága mii lea čuožžilan sivas go persondieđuid gieđahallan rihkku lága dahje dan vuodul mearrádusaid, jus ii duođaštuvvo ahte vahága sivvan ii leat gieđahallanovddasvástideaddji boasttuvuohta dahje suostan.

Gieđahallanovddasvástideaddji guhte gaskkusta kredihttadieđuid ja gii lea almmuhan dieđuid mat čájehuvvojit leat boastut, galgá buhttet vahága mii lea čuožžilan boasttu almmuheami geažil, beroškeahttá leago vahága sivvan gieđahallanovddasvástideaddji boasttuvuohta dahje suostan.

Buhtadas galgá vástidit ekonomalaš massimii mii lea dagahuvvon vahágahtton olbmui lobihis gieđahallama geažil. Gieđahallanovddasvástideaddji sáhtá maiddái gohččojuvvot máksit dákkár buhtadasa vahága ovddas mii ii leat ekonomalaš (gutnádat) ja mii orro govttolaš.

Kapihttal IX. Fápmuibidjan. Gaskaboddosaš njuolggadusat. Rievdadusat ear

§ 50. Fápmuibidjan

Láhka fápmuibiddjo dalle go Gonagas mearrida. Gonagas sáhtá mearridit ahte lága ovttaskasmearrádusat galget fápmuibiddjojuvvot iešguđet áiggi rájes.

Láhka fápmuibodii ođđaj. 1.b. 2001 res. geas. 30.b. 2000 nr. 641 vuodul.

§ 51. Gaskaboddosaš njuolggadusat

1. Jus persondieđuid gieđahallagoahhtá ovdal lága fápmuibidjama ja mat leat dieđihan- ja doaibmageatnegahttit kapihttal VI mearrádusaid mielde, de galgá sáddet dieđu das § 31 mielde dahje ohcat doaibmalobi personregisttarlága § 9 mielde jagi siste fápmuibidjama rájes. Jus gieđahallan dáhpáhuvvá personregisttarlága § 9 doaibmalobi mielde, de lea áigemearri sáddet dieđu dahje ohcat doaibmalobi guokte jagi siste fápmuibidjama rájes. Dassáži go diehtu lea sáddejuvvon dahje Diehtobearráigeahčču lea addán doaibmalobi, de sáhtá persondieđuid gieđahallat personregisttarlága njuolggadusaid mielde.
2. Miehtan maid registrerejuvvon olmmoš addá ovdal lága fápmuibidjama, lea ain fámus, jus deavdá § 2. nr. 7 eavttuid.

3. Váidalemiid maid Diehtobearráigeahčču oažžu maŋŋá lága fápmuibidjama, gieđahallá Personsuodjaluslávdegoddi.
4. Gonagas sáhttá láhkaásahusas ráhkadit dárkilat gaskaboddosaš njuolggadusaid.

§ 52. Rievdadusat eará lágain

Eará lágain leat čuovvovaš rievdadusat: – – –